

UČEBNÉ OSNOVY

Názov predmetu	Výtvarná výchova
Časový rozsah výučby podľa i-ŠVP + i-ŠkVP	1 + 0 hod týždenne, ročne 33 hodín
Ročník	tretí
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Školská 840, 930 37 LEHNICE
Stupeň vzdelania	ISCED 1
Motto i-ŠkVP	Škola je brána poznania, učenie je jej kľúčom.
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovacia jazyk	slovenský jazyk

Učebné osnovy vychádzajú zo vzdelávacieho štandardu i-ŠVP pre príslušný predmet.

Dostupné na http://www.statpedu.sk/archiv/SVP/inovovany-statny-vzdelavaci-program/1-stupen-zs/vytvarnavychova_pv_2014.pdf

Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova v primárnom vzdelávaní vychádza zo spontánneho detského prejavu. Žiaci prostredníctvom výtvarných činností, hravou formou spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky). Formou výtvarných činností (kreslenia, maľovania, priestorového a objektového vytvárania) sa stretávajú so svetom navrhovania dizajnu, architektúry, fotografie, videa a filmu. Aktívnu prácu s materiálom a nástrojmi nie je možné nahradiť formou pracovných zošitov – všetky ostatné didaktické formy, ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a pod. sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok). Výtvarná výchova zahŕňa aj prácu s vizuálnymi prostriedkami prostredníctvom počítača. Od žiakov očakávame najmä uplatnenie jeho predstavivosti a fantázie; nie napĺňanie dopredu očakávaných výsledkov. Výtvarná výchova je založená na tvorivosti žiaka – na rozvíjaní jeho vlastných nápadov a koncepcií. Zručnosti (ovládanie nástrojov a techník) sú podriadené tvorivosti – prednosť má vymýšľanie, od námetu až po realizáciu formy. Očakávané sú vlastné riešenia žiakov, nie presné plnenie úloh. Výtvarná výchova obsahuje aj prvky, ktoré ju prepájajú s inými vyučovacími predmetmi, napr. s pracovným vyučovaním (zručnosti v ovládaní nástrojov a v spracovaní materiálov), s hudobnou výchovou (tvorivé reagovanie na zvukové podnety), prírodovedou a vlastivedou (reakcie na prostredie, prírodné javy, históriu a pod.), s IKT, s matematikou (porovnávanie, mierka, počet a pod.) s geometriou (tvar). Niektoré témy je možné, podľa uváženia učiteľa prepájať s témami týchto predmetov. Žiaci sú veku prístupnou formou uvádzaní do znalosti súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, do súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Získavajú dôležité kompetencie porozumenia svetu, ktorý je ich každodennou skúsenosťou.

Ciele predmetu

Žiaci v nadväznosti na detský výtvarný prejav rozvíjajú svoju vizuálnu kultúru na úrovni poznania i vyjadrovania.

Žiaci

- rozvíjajú svoju predstavivosť a fantáziu,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti,
- spoznávajú základné prostriedky výtvarného vyjadrovania,

- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- osvojujú si základné zručnosti pri práci s nástrojmi a materiálmi,
- poznávajú umelecké diela a svoj zážitok z nich výtvarne vyjadrujú,
- osvojujú si základné kultúrne postoje.

Kognitívne ciele

Poznávať jazyk vizuálnych médií. Učiť ho poznať používať jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií. Rozumieť im a tak zvyšovať uvedomelosť reflexie vizuálnej kultúry. Poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce žánre a niektoré štýlové obdobia.

Senzomotorické ciele

Rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov. Prostredníctvom výtvarnej výchovy rozvíjať tvorivosť v jej základných, všeobecne uplatniteľných princípoch. Formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník.

Socioafektívne ciele

Formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradíciám, ale na úrovni aktuálneho vnímania problematiky vyjadrovania sveta umením.

Formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a taktiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania.

Osnovy VYV okrem toho podporujú medzipredmetové väzby, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifik spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy. Zapájajú citovosť, afektivitu, expresivitu a obrazovú konceptualizáciu, ktoré sú vlastné výtvarnému vyjadrovaniu, do vzťahu aj s inými, prevažne kognitívnymi predmetmi.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: ☐ použiť v maľbe zosvetlenie a stmavenie farieb, ☐ vytvoriť figuratívnu kresbu z geometrických tvarov (alt. objekt zo stereometrických tvarov),	farba – zosvetľovanie a stmavovanie farieb, farebný valér; svetlostná škála jednotlivých farieb; tóny sivej farby; daný motív vo svetlých a v tmavých farbách; plošné geometrické tvary a stereometrické telesá; spájanie geometrických tvarov do kompozície podľa predstavy; skladanie, lepenie, strihanie, spájanie, komponovanie	OSR ENV

Rozvoj fantázie a synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak ... vie/dokáže: ☐ farbami a tvarmi vyjadriť svoje vnemy z rôznych vôní, ☐ pomenovať namaľované,	vône a pachy príjemné a nepríjemné; prírodné a umelé vône, parfumy; asociácie farby, tvaru – vône, chute; porovnávanie pocitov, ich výtvarná interpretácia	TPPZ ENV OSR

Podnety moderného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak ... vie/dokáže: ☐ vytvoriť tvar paketáže, ☐ opísať vybrané dielo z umenia paketáže, ,	ukážky: umenie paketáže (obaľovanie tvaru), presáže (stláčanie a lisovanie tvarov) a akumulácie (hromadenie tvarov) baliace materiály; balenie, lepenie, viazanie skrytý tvar	ENV TPPZ OSR OŽZ

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak ... vie/dokáže: ☐ výtvarne interpretovať artefakt antického umenia,	antické umenie (sochárstvo, architektúra, keramika, odev, predmety) príbehy na keramických vázach, mýty	MUV

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak ... vie/dokáže: ☐ výtvarne parafrázovať osobu (udalosť) na základe videného výtvarného diela,	predmoderné (historické) a moderné obrazy zobrazenie svätcov (historických osobností) – charakteristické atribúty ikonografia najznámejších patrónov, osobností príbehy osobností z obrazov	MUV

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak ... vie/dokáže: ☐ popísať rôzne stavby (podľa zažitej skúsenosti alebo ukážok), ☐ výtvarne interpretovať vybrané architektúry s rôznym výrazom,	výraz architektúry (napr. podľa slohu: funkcionalistickej, secesnej, barokovej, klasicistickej, rokokovej gotickej, postmodernej ...; podľa funkcie: sakrálnej, pomníkovej, civilnej ...; podľa materiálu: drevenej, tehlovej, sklobetónovej ...) porovnanie rôznych typov výrazu, ich subjektívneho pôsobenia architektúra v prírodnom a mestskom prostredí	OSR

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak ... vie/dokáže: ☐ doplniť chýbajúce časti fotografie kresbou (alt. maľbou, reliéfom, kolážou ...),	maľba (kresba) zasahujúca do fotografických kompozícií (z časopisov) rekonštrukcia neúplného obrazu námet fotografie	TPPZ

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak ... vie/dokáže: ☐ nakresliť prostredie pre vybrané scény z filmu,	filmový priestor – priestor v ktorom sa odohráva filmový príbeh filmová scénografia, kulisy scénografia	MEV MUV

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak ... vie/dokáže: ☐ vytvoriť obrázky z písmen nezávisle na riadku v grafickom programe, ☐ nakresliť tematický obrázok pomocou nástrojov grafického programu,	typy písma, veľkosti písma, farby písma, porovnanie rovnakých písmen v rôznych fontoch, rotácia písmen, zrkadlenie písmen, montáž rôznych typov písiem, obrázkov z písmen – lettrizmus, vlastné písmená; nástroje grafického programu – čiara, úsečka, vyplnený obdĺžnik alebo štvorec, paleta farieb, krok späť, guma, nastavenie veľkosti hrotu, paleta farieb, nástroj pečiatka pozn. možno nadviazať – spojiť s témou predmetu informatika	MEV

Podnety dizajnu a remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak ... vie/dokáže: ☐ navrhnuť vlastný erb (alt. vlajku, logo) podľa vlastnej fantázie, ☐ vytvoriť jednoduchú bábkku,	vybrané znaky a ich význam (erb, vlajka, logo ...) symboly na erboch, vlajkách, logách alternatívne: bábkkarstvo, alt. tieňové divadlo bábkky (prstové, marionety, jawajky ...) konštrukcia jednoduchej bábkky charakter (výraz) postavy bábkky	MEV OSR

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard	Prier.témy
Žiak ... vie/dokáže: ☐ výtvorne vyjadriť vybraný proces zmeny látky v prírode	prírodoveda – zmeny látok (mrznutie, topenie, tuhnutie, horenie, tečenie, vyparovanie, rast ...)	OSR OŽZ

Prierezové témy v skratkách:

OSR - Osobnostný a sociálny rozvoj;
 MUV - Multikultúrna výchova;
 ENV - Environmentálna výchova;
 TPPZ- tvorba projektu a prezentačné zručnosti,
 MEV - Mediálna výchova;
 OŽZ - Ochrana života a zdravia/

Stratégie - Metódy a formy práce

- práca s výtvarným materiálom
- rozprávanie, diskusia
- práca s doplnkovou literatúrou, fotografiou, ilustráciami
- pozorovanie
- skupinové vyučovanie
- samostatná práca

- práca s IKT
- návšteva galérie, múzea

Učebné zdroje

- ukážky výtvarných prác, ukážky umenia
- obrázkový a fotografický materiál
- ilustrácie rozprávkových knižiek
- hračky, maňušky, predmety dennej potreby
- prezentácie v Power Pointe

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia prebieha v súlade s Metodickým pokynom č.22/2011- R z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Predmet je klasifikovaný.